

Załącznik 1. Wynagrodzenia (art. 30 ustawy Karta Nauczyciela)

W zakresie wynagrodzeń dokonane zmiany są realizacją wcześniejszych ustaleń o dwu podwyżkach 5-cio procentowych w ciągu roku, tj. pierwszej – od stycznia i drugiej – od września, a także o zmianie wynagrodzeń dla nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego w stosunku do kwoty bazowej, określanej corocznie dla nauczycieli w ustawie budżetowej.

Zgodnie z wprowadzonymi zmianami, które obowiązywać będą od dnia 1 stycznia 2009 r., średnie wynagrodzenie nauczycieli wynosić będzie dla:

- **nauczyciela stażysty – 100 proc. kwoty bazowej,**
- **nauczyciela kontraktowego – 111 proc. kwoty bazowej,**
- **nauczyciela mianowanego – 144 proc. kwoty bazowej,**
- **nauczyciela dyplomowanego – 184 proc. kwoty bazowej.**

Dotychczas średnie wynagrodzenie nauczyciela stażysty stanowiło co najmniej 82 proc. kwoty bazowej, określanej dla nauczycieli w ustawie budżetowej, a średnie wynagrodzenie pozostałych nauczycieli stanowiło dla:

- nauczyciela kontraktowego – 125 proc.,
- nauczyciela mianowanego – 175 proc.,
- nauczyciela dyplomowanego – 225 proc.

średniego wynagrodzenia nauczyciela stażysty.

W związku z tym przewiduje się, że na koniec roku 2009 nauczyciele stażyści będą zarabiali więcej – średnio o 586 zł miesięcznie, nauczyciele kontraktowi – o 412 zł, nauczyciele mianowani – o 316 zł i nauczyciele dyplomowani – o 381 zł.

Jak z tego wynika, przy okazji podwyżek następuje znaczne „spłaszczenie” systemu wynagrodzeń dla nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego. Z danych tych nie wynika jednak, jaką część wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli obejmą podwyżki, a jaką część obejmą podwyżki dodatków do wynagrodzenia zasadniczego, tak aby w sumie uzyskać średnią wysokość wynagrodzenia dla nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego w stosunku do kwoty bazowej. Ustalenia takie będą możliwe dopiero po wydaniu przez MEN wydawanego corocznie rozporządzenia w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli. Natomiast organy prowadzące, będące jednostkami samorządu terytorialnego, określą w regulaminach, uchwalanych w uzgodnieniu ze związkami zawodowymi, wysokość stawek dodatków do wynagrodzenia zasadniczego. Należy przy tym zauważyć, że, w myśl art. 30 ust. 6 Karty Nauczyciela, w brzmieniu nadanym omawianą ustawą, powyższe regulaminy nie będą

uchwalane corocznie na okres obowiązywania – od 1 stycznia do 31 grudnia danego roku kalendarzowego – lecz na okres stały.

Nie oznacza to jednak, że w tak uchwalanych regulaminach nie będą dokonywane zmiany spowodowane między innymi zwiększeniem stawek wynagrodzenia zasadniczego w kolejnym roku kalendarzowym. W takich sytuacjach będzie następowała konieczność zmian w regulaminie, obowiązującym na czas nieoznaczony, w trybie właściwym do ich uchwalania, tj. w uzgodnieniu ze związkami zawodowymi. **Należy również dodać, że, przewidziana w art. 30 ust. 6a Karty Nauczyciela, zasada uzgadniania regulaminów ze związkami zawodowymi została utrzymana.**

Przejściowy przepis art. 4 omawianej ustawy stanowi, że do czasu uchwalenia przez organ prowadzący szkołę, będący jednostką samorządu terytorialnego, regulaminu, o którym mowa w art. 30 ust. 6 KN stosuje się regulamin obowiązujący w roku 2008, nie dłużej jednak niż przez okres 3 miesięcy od ogłoszenia ustawy budżetowej. Oznacza to, że regulaminy wydawane na podstawie art. 30 ust. 6 KN, w brzmieniu nadanym omawianą ustawą, powinny być uchwalane najpóźniej w ciągu 3 miesięcy od ogłoszenia ustawy budżetowej na rok 2009.

W oparciu o tak sformułowane przepisy, nauczyciele będą otrzymywali podwyżki wynagrodzeń dwukrotnie w ciągu roku.

Pierwsza podwyżka będzie miała miejsce, tak jak dotychczas, po wydaniu rozporządzenia płacowego przez MEN, co najczęściej następuje w marcu, z wyrównaniem od 1 stycznia. Kolejne 5 proc. podwyżki nauczyciele otrzymają od 1 września.

Zgodnie z art. 2 omawianej ustawy, podwyższenie wynagrodzeń nauczycieli, w związku z kwotą bazową określoną dla nauczycieli w ustawie budżetowej na rok 2009, obowiązującą od 1 września, następuje nie później niż do 30 października 2009 r., z wyrównaniem od dnia 1 września 2009 r.

Z przepisu tego wynika też, że w ustawie budżetowej będą określone dwie kwoty bazowe dla nauczycieli, tj.: obowiązująca od 1 stycznia do 31 sierpnia oraz od 1 września do 31 grudnia danego roku kalendarzowego.

W rezultacie przewiduje się, że na koniec 2009 roku średnie wynagrodzenie dla nauczyciela stażysty wyniesie 2287 zł, dla nauczyciela kontraktowego – 2538 zł, dla nauczyciela mianowanego – 3293 zł i dla nauczyciela dyplomowanego – 4208 zł.

W zmienionym ust. 10 do art. 30 Karty Nauczyciela została wprowadzona możliwość przyznania nauczycielowi minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego, wyższej od ustalonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej, przez dyrektora szkoły,

działającego na podstawie upoważnienia organu prowadzącego w granicach planu finansowego szkoły ze środków własnych jednostki samorządu terytorialnego (j.s.t.).

Dotychczas ust. 10 art. 30 Karty Nauczyciela przewidywał tylko możliwość zwiększenia środków na wynagrodzenia nauczycieli, w tym podwyższanie stawek wynagrodzenia zasadniczego, określonych w rozporządzeniu MEN, przez jednostki samorządu terytorialnego, finansowane wyłącznie z ich dochodów własnych, co zostało nadal utrzymane.

Zupełnie nowe rozwiązania zostały wprowadzone w – dodanych do art. 30 – artykułach 30a i 30b Karty Nauczyciela.

W dopisanym art. 30a organy prowadzące, będące j.s.t. zostały zobowiązane do przeprowadzania w terminie do 31 grudnia analizy poniesionych w danym roku wydatków na wynagrodzenia nauczycieli, w odniesieniu do wysokości średnich wynagrodzeń, o których mowa w art. 30 ust. 3, oraz średniorocznej struktury zatrudnienia nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego.

W przypadku nieosiągnięcia w danym roku wysokości średnich wynagrodzeń w składnikach, wykazanych w art. 30 ust. 1 KN, organ prowadzący, będący jednostką samorządu terytorialnego, ustala kwotę różnicy między wydatkami faktycznie poniesionymi na wynagrodzenia nauczycieli w tym roku, a iloczynem średniorocznej liczby nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego oraz średnich wynagrodzeń nauczycieli poszczególnych stopni.

Kwota różnicy, o której mowa wyżej, jest dzielona między nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego i wypłacana w terminie do końca danego roku; w formie jednorazowego dodatku uzupełniającego, ustalonego proporcjonalnie do osobistej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela – zapewniając osiągnięcie średnich wynagrodzeń nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego, o których mowa w art. 30 ust. 3 Karty Nauczyciela, w danej jednostce samorządu terytorialnego.

W terminie do 10 stycznia roku kalendarzowego następującego po roku, dla którego wyliczono kwotę różnicy, o której mowa wyżej, organ prowadzący szkołę, będący jednostką samorządu terytorialnego, sporządza sprawozdanie z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego w szkołach i placówkach prowadzonych przez tę jednostkę samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem kwoty różnicy, o której mowa wyżej.

Powyższe sprawozdanie organ prowadzący, będący jednostką samorządu terytorialnego, w terminie 7 dni od jego sporządzenia, przekazuje regionalnej izbie

obrachunkowej, organowi stanowiącemu j.s.t., dyrektorom szkół prowadzonych przez tę jednostkę oraz związkom zawodowym zrzeszającym nauczycieli.

Regionalna izba obrachunkowa kontroluje osiągnięcie w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego z uwzględnieniem wykazanych różnic, o których mowa wyżej.

Omówione nowe rozwiązania w dopisanych do art. 30 artykułach, 30a i 30b, wprowadzają mechanizm korygujący i jednocześnie kontrolny w osiąganiu średnich wynagrodzeń nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego, którego dotychczas brakowało. Złożony system ustalania średniego wynagrodzenia w oparciu o różne wielkości nieustalane jednocześnie, tj. o kwotę bazową określaną w ustawie budżetowej, minimalne wysokości stawek wynagrodzenia zasadniczego, określane w innym czasie w rozporządzeniach MEN, czy wreszcie regulaminy dodatkowego wynagradzania nauczycieli, uchwalane przez jednostki samorządu terytorialnego, jeszcze w innym czasie, powodują, że w dokładnym ustaleniu wielkości średnich wynagrodzeń występują niejednokrotnie nieuniknione odstępstwa.

Zjawiska te dawały też niektórym gminom okazję do świadomego zaniżania wynagrodzeń nauczycieli.

Wprowadzony w omawianej ustawie mechanizm korygujący i kontrolny umożliwi przynajmniej w dużym stopniu wyrównywanie tych odstępstw i rozwiązania te należy uznać za pożyteczne i potrzebne. Pozwolą one także organizacjom związkowym na bardziej dokładną i wnikliwą kontrolę osiągania średnich wynagrodzeń nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego na obszarze ich działania w oparciu o otrzymywane sprawozdania j.s.t. Sprawozdania te, w odróżnieniu od dotychczas otrzymywanych informacji w formie zestawień, czy wykazów, są bardziej wiarygodne i muszą odpowiadać danym zamieszczanym w rocznych sprawozdaniach finansowych gmin pod rygorem odpowiedzialności karnej – w razie niezgodności ze stanem faktycznym i poddane są weryfikacji przez państwową kontrolę finansową.

mec. Bogumił Soczyński